

1. a₁sta hē.nə məklemvə.ə gəlri:n kēnabən
2. mənə kaməro.ɾɪ ɪsda bləmə of blumə
ont xi:ɾə
3. tegəworəx spɪnəxə alənəx mētmasin
4. spɔ.ʃən ɪsɪwə.ɾɪ wə.ɾək // lə.ɾ.stəx //
5. vɪdaxɪp kɛgəɾə vəʔxɪmalt brə.ɾət
6. dən tɪmərman hēnə splentəɾ (splentəɾ
juffr. Kluytmans) ɪnənə vɪɾət
7. dəʔxɪpə ləkts kənɪspənəf
8. ɪndɪfəbrɪk ɪsnɪks tərɪ:ən
9. kumi:ɾ kēɾə ook kumɔgə hi:ɾ kēɾə
10. kastəlɛ:ɪn (maər meestal vormaam) gɪvɔns fɪ:ɾ
bi:ɾ // dəm bɔs- de ɛchtgenoot // . tɪwə glə.ɾə
ook pɔtjəs - glə.ʃkəs - vɪwəgər wəl pɪnt gəl-
zɪgɔ, wanneər ɛɪ sprəkə wəʔ vən ɾɔ. pɔli
11. brɛɪndɔns ɪmpɔɾt kɪlɔ kɪkɔ (= een soort
pruimen) // stɛ. nɾ- bɛssən vən dɛ mɛɪdɔm //
12. kəkən mɪtəɾə və:ɪvə ook mɪ və:ɪvə dɪlɪtəɾ
wɛ:ɪn vɪxədrɪvɪkə ook ɔ.ʔxəɾɔ.ʔpə
13. hɛ:ɪ dɾə.ɡdəmɪn mɪnə of mɛnə knɪpəl
(mɪnə aən dɛ ɔsɛ kənt- mɛnə aən dɛ ʒɛffɛnsɛ)
14. ɪk kəkənə knɪgəɾɪn // bə.ɪ:ɾənə knɪjəs //
15. vɔstəlɔ. vɛnt wɔɾtnɪfɔl mɛɾ gəhə:ʔwə
16. ɪk sɔblɛ:ɪ dəkni mɪ hɪli mɛgəgən ɾɛ
// mɪ hɔ.ɾɛ hɛɛtə ɔudər //
17. ɪk kəkət nɪ ɡədɔn ʒɪɾə
18. wɪ kɪgətən ɡədɔ:ən - dəndɪ:ʒə dɪ dɔ.ʔɾ
ɔn kɪmpt
19. spɪn - spɪnəwɛlə ɔudər spɪnəgɔwɛ.ʔf-
ɾə. x bɔl
20. pəɛt - mɪts (rond) - bə.ɪ.ɾ- bəɔɔ.ʔwt- dəwə.ɪ.ʒ-
pəɔstɪl (meew. - sty:əl) - (ən dɔɾə) hɛ:ɪx-
kɪk fɔɾs - ɔn vɪɪndəʔ // də bɪmt. bɪmt ɪn hɛɛs //
21. dɪjə vɛnt məkts də hɪl wɪɾɔlt ɔnt fə. x bə
22. ɪk sɔlu kɪlɔkəs xɛ.ʔvə // kɾɔ. lə- kɾələn //
23. ɛpɔlant lɛt fɪl ə.ɪ.ʔxɛ.ʔp ɔv brɛ. kə
24. kəkən kəem ɔ.ɪt xəbɛ.ʔtə - ook hɛ:ɪ
hɛtən kɛ.ʔɾ ɔnəmbɛt xə kət
25. ɡɪmə tɪwə.ɪ.ʒ brɛ.ʒ stɛ.ʔn - brɪʒɔɾ- də brɪtstə
26. dastən bɛ.ʔlt stɪtəɾ of stɪdɔɾ nɪmɛʔ
27. dɪjə mɛns hɛ ɔnlɛ. vən ɔtənə ɡru.ʔtən hɛ.ʔɾ
28. lɪsɪfɛɾ ɪsnɪ ɪndən hɪmɛl ɡəblɛ.ʔvə
// lɪsɪfɛɾ = lucifer //
29. də ʃɔlʒɔn of ʃɔl kɛ:ɪndəɾ ɾɛn mɛtə mɪstəɾ
nɔdɔɾɛ.ɪ ɡəwɪst
30. ɪk ɔntəx nɪ kɔmə vɪrdə kɔlɔ.ɾ xɛ
31. də bɪstə (= jong vee) of də kɪj (melkoe)
dɾɪɪkɔ ɡɛ.ɾs lɛ:ɪmɛ.əl sɔp
32. hɛ:ɪ kənɪ xən wɛɾəkə - hɛ:ɪ hɪgət ɪn xən
hɛ.ʔl // kɔpɛ:ɪn - tɔntpɛ:ɪn //
33. stɪkɪs ɔnəstɛ.əl ɪndɪjən bɛsəm
34. nɛ.ɪ mɪdɪ kɛ.ɡɔls wɔɛɾtnɪmɛɾ ɡəspɪlt
35. kɛj - ɪk hɛwəl tɪwə kɪɾə ɡəɾupɔ of ɪk kɛpəl
tɪwə kɪɾə nɔɾu ɡəʃxɛɾɪk // ʃxɛkə = hardroep //
36. dɪpɛ.ʔɾ ɪsnɪɾɛ:ɪp - dɔɾ ɾɪt nɔgən wɔɾ
pɪtɪn
37. kəkən ɔɾt fɛlt of lɛ.ɪnt // fɛlt = bəuwland,
də wəɾɪ: wɛɪland əls lənd lɪgt ɪn dɛ vɪwəgɛɾ
lɔɔp vən dɛ ʒɛɛrsɛ Məəs dən nɔʔ də pɔldəʔ //
38. kə kɪtɪm ɪst fən ɾəngɛlt əɪ fəhɔlɔpə
of kə hɪgət ɪst ɾən ɡɛlt mɛ vɪxəɔɾkɛt
39. hɛ:ɪ ɾɔlɔt of ɾɔlt nɔʔt wə:ɪt brɛɾə
40. ɾɪstə hɛləfən də ɾɔmə kɪwə:ɪt of kɪwə:ɪt
41. də mɛns mɪt sən wɛ:ɪf bəʃxɛɾəɔɾ
42. ɪndə mɔ.ɪs ɾwɛmɔ dəs xəvɔɾlɔk
43. hɛ:ɪ kɪ vɔ.ʔl pɾɔts ɪndə tɪ stəɾəkɪs
44. wɛɪli mɪtə dɔɾ də hɛləft fən hɛbɔ ɛn
ɡɛli dāndəɾ hɛləft
45. hɛləptɪs də bɛt vɪlɪx tɔ
46. ɔn ɾə mɛt sɔldəɾ ɪsɔ vɛt ɔtən və.ɾəkə
47. kə hɛngəwɛt wɪdət wɛtstə kɔnsprɪɪɾə
(= kɔn sprɪngən) - də wɔɾɔn wɛdɪɪɾ xɔɾp
48. dɔm bɔm kɪwɛkɛɾ ɾɔl dɪm bɔm ɛntə

49. du yst da fenster te ffensters: luiken
da ro¹.²m = de ruiten met houten omlijsting -
da ro¹.²ta = de ruiten //
50. tlo¹.²it firdyrtom is - da t¹estom is of
da t¹ot¹ta mis (juff. Klytmans) - tlo¹of
51. betsprat¹.j - kirkforsonderel - v¹espra¹.j -
o¹.²tspra¹.j - — - o¹.²tbra¹.j - b¹erat¹.j -
vroeger wel gezegd van eten, nu klo¹r ma¹.k¹-
ma¹s brek¹ - ombotaram smers // botar
52. daw¹.²if het¹er ho¹.²er afl¹ot¹ kn¹z¹o
53. xan vader hitan xes jo¹.²rlan no¹xo¹.²l
lo¹.²tago¹.n (gon naar de kant v¹ss)
54. ikhetam afx¹ro¹.j² am¹ko lo¹.²t ne¹va
daw¹st¹or t¹o go¹.²r²n (tag¹on kant v¹ss en Giffen)
55. v¹o¹.²l v¹.²xx² xidani f¹o¹.²l onde¹.s kanto
of indestre¹.²k
56. E¹.²rdap¹ot¹o xeni v¹o¹.²l merwert (E¹.²rdap¹ot¹o
zijn bv. bloempotten - steno¹ p¹ot¹o zyn inmaak-
potten - k¹ol¹so¹ zijn grijs met blauwe bloemen)
57. dan o¹vasx¹o¹.²lt st¹1 be¹.²dano¹.v¹o - t¹f¹y¹.²z =
vuur dat op de plaat gestookt werd, in één huis
geleunt dit nog // dan h¹ert = het woonvertrek //
58. imert izat no¹x t¹o k¹o¹.²st¹.w am¹ta¹.k¹ot¹o
59. d¹z kars g¹eft x¹y t¹ix - w¹on¹o
60. h¹e¹.²trv¹k¹ot p¹ert on¹xan¹start // d¹o p¹ert
is meervoud //
61. Indijante¹.²it of vryg¹er kw¹o¹.²rmd¹o of
kw¹a¹.²md¹o geli (hi¹.²z) el¹ok jo¹.²z no¹ da k¹erom¹is
62. da po¹.²rt¹at x¹in dadon¹xan livan her
volm¹okt¹wo¹.²z (= was)
63. ga¹za¹.gt m¹o w¹el m¹er g¹azint n¹zks tegomen
64. da kw¹o¹.²law¹o ook kw¹o¹.²loma x¹alaga¹.²u¹w
trax¹kum¹o
65. g¹ada vando¹.²x¹in k¹o¹.²lt sp¹o¹.²l¹o
66. etax¹o g¹e¹.²rs k¹e¹.²s
67. xana mo¹.²st¹er isk¹ap¹ot - h¹e¹.²l¹z l¹ags da ka¹.²nt¹o
68. t¹ixana h¹e¹.²tan dax¹awest en t¹ixana mo¹.²jan
o¹.²v¹ont // x¹ä¹.²xt = xacht //

69. dajanske l¹ipt baravuts of up blo¹.²ta vygas
70. d¹or t¹xan¹ox¹.² Ind¹okan
71. ikwo dadom¹.bo¹.j m¹amb¹rif b¹roxt
72. ikhep¹ei¹n sm¹on h¹a¹t (van E¹.² tweede element
heel gering) // t¹ä¹.²nt¹p¹ei¹n = kiespijn //
73. i¹kan mi¹x¹in o¹va¹dwersom¹ens¹o im¹go¹.²n
74. no¹sxo¹ft¹e¹.²it span¹wat p¹ert f¹ir d¹ane¹.²i
ka¹t // d¹o h¹ox ka¹t = de grote brabantse kar //
75. ikhe¹ amb¹it¹ja kort¹o van¹va¹r d¹o mid¹og¹af
al // t¹o v¹re¹mid¹og¹af - van de voormiddag af //
76. d¹o x¹o¹.²n vando¹.²k¹lan¹z¹ izok saldo¹.²it x¹awest
77. w¹ita g¹ina tim¹erman of x¹oj¹om¹.²k¹er
t¹owu¹.²z¹o - on¹xon¹am¹bo¹.²x - p¹e¹.²l¹ambo¹.²x -
(een timmerman maakt ook karren).
78. d¹z ro¹.²z¹o h¹eb¹o lay dor¹os // x¹on¹ro¹.²z¹o =
more wgen //
79. k¹x¹lv¹er g¹inwo¹.²z¹af
80. t¹h¹e¹.²ja w¹as (zuigende s) of was do¹.²it
f¹ir d¹as¹ot k¹oss¹.² (v¹ss) of k¹oss¹ do¹.²it
81. x¹en o¹.²ga en x¹en¹or¹ lo¹.²pa // m¹to¹.²po¹.²x =
een lopend oog //
82. h¹or d¹l¹zks is m¹i¹.en m¹ay¹o n¹ot b¹os
x¹ag¹on (kant v¹ss Giffen) of x¹ag¹.²n (dorp zelf)
am¹br¹am¹b¹ixam¹o (b¹re¹m¹b¹ixam¹o kant v¹ss)
t¹o p¹l¹ak¹er
83. d¹arixana spr¹oe¹.²y¹wt o¹.²til¹e¹.²z
84. h¹e¹.²z¹et¹on¹en k¹e¹.²l o¹.²pa // x¹an¹stro¹e¹.²wt
d¹ixt n¹e¹.²pa // (n¹e¹.²pa naar kant v¹ss)
85. d¹am¹ens¹o x¹ot¹o n¹zks anders a¹.s x¹elt en
gut (x¹ot¹o werd als b¹sses opgegeven)
86. h¹ar¹o of d¹l¹z¹mont is d¹ro¹.²x f¹and¹md¹orst
(d¹o¹.²rst aan de kant van v¹ss)
87. d¹ij¹o w¹ex did¹ra¹.j² no¹gal // x¹zks =
schuin - d¹as x¹z¹xt¹er = dat is korter //
88. ik¹ox¹t (k¹ox¹t aan de kant v¹ss) f¹ir d¹a j¹ir¹ks
m¹tr¹am¹ka // m¹tr¹am¹ka voor koekjes //
89. d¹o g¹ä¹.²tambok is k¹ap¹ot x¹ago¹.²n - h¹e¹.²l¹z
en k¹orst (k¹o¹.²rst aan de kant v¹ss) ing¹est¹ekt

90. xən litjə was (1 suigend) of wa.ɪr kɔrt
mɔr tɔxut
91. Indəstɔj est bɛstə (1st in the)
92. mɔstɔtər mut xut kɔnəmɛkɔ
93. xɪkt yst mənən hu:t ɪs of xɪkɔs nɔr
mənən hu:t
94. ɪkwɛ:t ni wɔrdakɔm mɔt xɔ.nɪy.kɔ
95. mɔlɔxtə of kɔ.ɔ wɔ kɛldər ɪxut fɪrt
bi:ɔr
96. ɪk mɔs of mɪs ɔsblut drɪŋkə ɪ mɔn tɔ
stɔ.ɔkɔ
97. ɪk mut yst ɔt fɪjər vptɔvɪstɔl (dit betɔn)
krɛ.ɔ // Indəstɔl //
98. mən bry:ɔ wɔs myx
99. dɔrɔmbwɔ mɔkɔn grɔ.ɔtɔrɪt
100. dɔmɔlɔk ɪs dɪnən ku:ɔr - styɛtɔn
dɔrmɛtrɔf.ɔ ook trɛ.ɔx
101. wɔxɔn dɪjɔpɪt (is gemɛtseld) ɪnɔny:ɔ dɪxt
kɔnɔgɔ.ɔjə // ɔn gɔrt - mɪ. gɔtɔr - mɔkɔ.ɔ
mɪ. kɔ.ɔ - kuilen //
102. dɔr vɛlt nɪkɔ vɪpɔm tɔ xɛ.ɪgɔ of xɛ.ɪgɔ -
hɛ.ɪ ɪsɔky.ɔ ook hɛ.ɪ sɔky.ɔ
103. hɛ.ɪ kɔmt nɔt xɪmɔny tɔ lɔ.ɔt
104. ɪnɪtɔ.ɔljɔ xɛnbɔrɔgɔ dɪ vɪ.ɔ spɔ.ɔ wɔ -
spɔ.ɔ wɔ = overgeven, ook spɛ.ɪgɔ, ook kɪtɔ -
spɪtɔ en klɛkɔ = speeksel uitspuwen.
105. dɔɔrɔvɔdɔgɔ dɔ.ɔ vptɔ dɔ.ɔ wɔ
106. ɪndəmbɔs hɛn xɔnstɪk fɔndɔ brɔ.ɔ wɔ
xɔvɔ.ɔ (schrapende x)
107. gɔmut ɔnsfɔlɔkɔ mɔrɪs kɪmɔkɛ.kɔ
108. hɛ.ɪ ɪsfɔn lɔ.ɔ vɔ gɔkɪmɔ mɛndɪkɔ
kɪnbɔrɔ xɛlt
109. dɪdɔr ɪsfɔn by.kɔkɔ.ɔt xɔmɔ.ɔkɔ
// ɔnɔm by.kɔkɛ.ɔx - een beukenheg //
110. ɔngɔtɔ.ɔ wɔt wɛ.ɪf of vɔ.ɔ wɔ (dit door
jongeren gezegd) mut kɔnɔnɔ.ɔjə
111. ɪk hɛt hi:ɔ grɔsxɔrɔ.ɔt mɔrtwɔs xɔngɪj xɔ.ɔt
xɔwɛst

112. dɔmbɔrɔ.ɔ wɔr xɪ dɔt nɔx tɔ dɪ.ɔ ɪs ɪm tɔ
tɪmɔrɔ (vaak van een huis gezegd) - bɔ.ɔ wɔ
van het land.
113. bɔkɔ - ɪk bɔ.ɔk - gɛ bɔ.ɔk - hɛ.ɪ bɔ.ɔk - bɔ.ɔk
hɛ.ɪ - wɛli of wɛ.ɪ bɔ.ɔk - ɪk bɔ.ɔk - gɛ
bɔ.ɔk - hɛ.ɪ bɔ.ɔk - wɛ.ɪ bɔ.ɔk - wɛ.ɪ hɛn
gɔbɔ.ɔk
114. bɪjɔ - ɪk bɪj - gɛ bɪt - hɛ.ɪ bɪt - wɛ.ɪ bɪjɔ -
bɪjɔ wɛ.ɪ - ɪk bɔ.ɔj - ɪk hɛ gɔbɔjɔ - bɔjɔ xɛli ɔk
115. tɪxɔn klɛntjɔ mɔrɔn gɪj
116. gɔkɔnt hi:ɔ ɔ.ɔ kɛ.ɔ vptɔ mɔrt
117. hɛ.ɪ hɪ gɔrɛ.ɔ dɔtɪ ɔmɛn xɔ dɛŋkɔ
118. dɔ mɛ.ɪt xɪ dɔt hɛ.ɪ gɔlɛ.ɪk hɔ.ɔ
119. dɔr wɔ.ɔ vɛ.ɪf ook vɛ.ɪf pɛ.ɪ.ɔ (onderwets
is vɛ.ɪf)
120. ɪndɔr dɪjɔn xɛ kɔmbɔn lɛgɔ vɔ lɛkɔlɔ
121. tɔwɔtɔr xɔl dɔlɔk kɔ.ɔkɔ - tɔkɔtɔl
122. tɔhɔj ɪsnɔxɪy:ɔ - tɪsnɔx mɔr kɔxkɔnɔ.ɔjɔ
123. — mɔ.ɔkɔ.ɔ mɛdɔndɔjɔr vɔnɔnɔ.ɔj
124. dɔbɔmɔkɔ xɔl dɔ.ɔ mɪlɔk kɔnɔgrɪjɔ
125. dɔpɪtɔ.ɔt hɪgɪjɔwɛ.ɪn
126. ɔns ɔ.ɔ wɔ.ɔ ɪs ɔfɔbrɔ.ɔnt // tɔ.ɔ.ɔ thuis -
lɔ.ɔ.ɔ = huis, dɔ lɔ.ɔ.ɔ = mɪ. //
127. dɔrɔmɔ spɛ.ɔtɔ ɔ.ɔ (t) dɔ.ɔ vɔndɔkɔ
(kɪj = meow - ɔ.ɔ = uiers)
128. dɔ kɪstɔr lɔ.ɔt - ɔn kɔ.ɔ - tɔwɛkɔ.ɔ
129. dɔ bɔrɪs fɔndɔ kɔ.ɔ.ɔ gɔ.ɔ bɔ.ɔ dɔr
ɪndɔr dɔ vɔxɛt
130. dɔ tɔwɛ.ɔ dɔ.ɔ tɔrɔs kɔwɔ.ɔ mɔbɔ.ɔtɔ (geen
naar er bij nodig. Dit zyn in de betuue in
deze zin ook kunnen ontbreken).
131. xɔ hɛnɔm bɔntɛn bɔ.ɔ wɔ gɔlɔ.ɔ gɔ
132. dɔ sɔ.ɔ.ɔ ook sɔj ɪswɔdɔn - flɔ.ɔ.ɔ wɔ
133. dɔsnɔ.ɔ wɔ lɪdɪk
134. tɪxɔn ɪwɔxhɛt xɔlɛjɔ dɔkɔ of ɔ.ɔ (dan
iets meer nadruk) gɔrɪnhɛ
135. nɪ.ɔ wɔpɔrt wɔrt ɔnɔlɪŋ nɛ.ɔj stɔt

136. dun - ik dugt - ge dugt - he: dygt - we: dunt - geli dugt - ze: dunt - ik dinat - ge dinat - he: dint - we: dinanat - geli din(ə)t - ze: dinanat - dinikda - din hæ:t mər - dina zeli st mər

137. do.ɔ̃ pə - do.ɔ̃ pɔpənəkə - do.ɔ̃ pfont - də saldə.tə of saldə.tə

138. dorsa - he: dorst - he: dorste - he: hə gə dorst

139. bə.nə - ik bə.n - ge bent - he: bent - we: bə.nə - geli bent - ze: bə.nə - bent he: bont of bont - he: - ik hæ gə bontə

140. Locale Landmaten: om by.nder = 1 ha - om votsənt = 10 are - om sɔpəl = 2 votsənt - om ɔa, h = 8 votsənt (ma.ɔgə en hont in de polder = in lage streken langs de chbaas).

141. Locale Waternamen: m pɪm - m lo.ɔ̃ p - m tɔk slo.ɔ̃ t = alle drie namen voor sloten, waarin het water stroomt. Staat het water stil dan slo.ɔ̃ t de benaming - wɪtəɔ̃ zɪ

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is hɪs

De inwoners heten hɪsə mɛnsə

Hun bijnaam luidt: hɪsə va.ɔkəs; de bewoners van Nistelrode worden voor we.ɔ̃'s uit-gescheiden, die van Veghel zijn kɪskəs - Tegen die van Nistelrode geroepen: haal over, en dat terwijl er een droge, zandige streek ligt tussen Heesch en Nistelrode.

het aantal inwoners op 1 jan. 1956: 4.500. Heesch is een afzonderlijke gemeente.

Naaltoestand. De voornaamste delen van de gemeente zijn: tɔkɔp - krabonhuk - hontstrɔt of bɪmt - də wæ:st (onderscheiden in hoge en lage) - sɔgəl - vɪnkəl - grus - kɛɔkæ:nt - də mɔpsə

Het dialect lijkt aan de bss kant meer op dat van bss, aan de Geffense kant op dat van Geffen. Ongeveer de helft van de bevolking heeft werkkring in het agrarisch bedrijf, de andere helft wordt gevormd door fabrieksarbeiders. Er is in Heesch een zeemleder-fabriek (hierop werken = sooman, maar deze zijn niet allemaal uit Heesch; een groot aantal arbeiders gaat naar de fabrieken van bss, een klein aantal (120) naar die van Eindhoven.

Jeder kent en spreekt er dialect.

Zegsteden: 1. Bernardus Alfons van Nistelroog; 43 j.; hier geb.; boer; heeft hier altijd gewoond; V. en M. van Heesch spreekt gewoonlijk het dialect van Heesch.

2. Johannes Emericus van Schyndel; 83 j.; hier geb.; pakhuis knecht; heeft hier altijd gewoond; V. van Geffen, M. van Heesch; spreekt gewoonlijk het dialect van Heesch.

3. Petronella Kluytmans; 19 j.; hier geb.; huishoudster; V. en M. van bss; spreekt gewoonlijk het dialect van Heesch.